

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tas-6 ta' Ottubru, 2009

Citazzjoni Numru. 29/1988/1

Joseph Mifsud,
U b'nota tas-7 ta' Lulju 1992,
Carmel Mifsud assuma l-atti tal-kawża
Minflok Joseph Mifsud, stante li jinsab imsiefer.

VS

Saviour maghruf bhala Salvu Ellis u
Tonio Ellis, bhala diretturi għan-nom u in
Rapprezentanza tas-socjeta'
"A.F. Ellis Limited". noe.

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, wara li
ppremetta illi:

Billi fis-27 ta' Frar, 1988, l-attur ordna mingħand il-
konvenuti nomine kwantita' ta' madum tal-Granit Isfar,
liema granit isfar il-konvenuti nomine kellhom

Kopja Informali ta' Sentenza

jikkonsenjawn, u iqegħduh u jwaħħluh u jogħrkuh u jagħmlulu wkoll “polish” fil-fond “Rustika Notabile Road, Attard.

Billi l-prezz ta' l-istess Slabs ta' granit isfar kien ta' Lm3,400.32 li minnhom il-konvenuti nomine ġia irċevew mingħand l-attur is-somma ta' Lm1,000), b'dan li baqa' għalhekk bilanċ ta' LM 2,400.32,0.

Billi in segwitu għal tali ftehim ta' bejgħ ta' Granit Slabs, l-attur skopra difetti moħbija fl-istess granit, liema difetti wieħed ma setgħax jinduna bihom qabel, kollox kif jiġi ippruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Billi tali difetti, jagħmlu l-istess granit isfar mhux tajjeb għall-użu li għalih xtrah l-attur, tant li kieku l-attur kien jaf b'tali difetti, hu ma kienx jixtri l-istess madum.

Billi tali difetti, għalhekk taw lok għall-eżercizzju tal-*actio redhibitoria* da parti ta' l-attur.

Talab lill-konvenuti nomine jgħidu għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. m'għandux jiġi dikjarat u deċiż minn din il-Qorti li jezistu difetti moħbija u latenti fl-imsemmi granit isfar; ta' entita' tali li jiġġustifikaw l-eżercizzju da parti tal-attur tal-*actio redhibitoria*;

2. m'għandux konsegwentement jiġi rexiss minn din il-Qorti il-ftehim ta' bejgħ tal-istess Granit Isfar datat 27 ta' Frar, 1988;

3. m'għandhomx konsegwentement il-konvenuti nomine jiġu kkundannati minn din il-Qorti jirrifondu lill-attur is-somma ta' Lm1,000 rappreżentanti akkont tal-prezz imħallas mill-attur lill-konvenuti nomine fis-27 ta' Frar, 1988.

Bl-ispejjeż, u bl-imgħax legali mid-data tal-pagament magħmul mill-attur lill-konvenuti nomine sal-effettiv pagament u restituzzjoni, kontra l-konvenuti nomine, u b'riserva ta' kull azzjoni ta' danni kompetenti lill-attur

Kopja Informali ta' Sentenza

kontra l-konvenuti nomine, ingunti personalment għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur ikkonfermata bil-ġurament tiegħu.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti nomine li eċċepew illi:

1. Illi għat-talba attriċi hija preskritta stante li l-istess kawża giet istitwita tardivament peress li x-xogħol msemmi fiċ-ċitazzjoni tlesta aktar minn xahar qabel id-data tal-preżentata taċ-ċitazzjoni;

2. Illi bla preġudizzju għall-premess iċ-ċitazzjoni odjerna saret inutilment stante li ma jeżistux id-difetti msemmija fiċ-ċitazzjoni;

3. Illi fi kwalunkwe każ l-azzjoni odjerna qatt ma tista' tirnexxi stante li l-attur ma jistax jirritorna l-granit lili mibjugħ u kkonsenjat u għalhekk l-azzjoni li kellu jeżerċita hija dik aestimatorja u mhux dik redhibitoria;

4. salvi eċċezzjonijiet oħra fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenuti nomine kkonfermata bil-ġurament ta' Saviour Ellis.

Rat il-kontro-talba tal-konvenuti nomine fejn, wara li ppremettew:

Illi l-esponenti bieghu u kkonsenjaw, kif ukoll waħħlu fil-fond tal-attur Joseph Mifsud kwantita' ta' granit isfar;

Illi dan kollu ġie mibjugħ għall-ammont totali ta' tlett elef erba' mija u żewġ liri maltin u tnejn u tletin cent (Lm3,400.32c) u li minnhom l-attur ħallas s-somma ta' elf lira maltija (Lm1,000) bħala depożitu u ħlas akkont u għalhekk għad-fadallu jħallas il-bilanċ ta' elfejn erba' mitt lira maltija u tnejn u tletin cent (LM2,400.32c);

Illi l-attur ġie interpellat sabiex iħallas iżda dan baqa' inadempjenti.

Talbu lill-attur jgħid għaliex ma għandhiex din il-Qorti:

1. Tikkundannah iħallas is-somma ta' elfejn erba' mitt lira maltija u tnejn u tletin cent (LM2,400.32c) bilanċ minn somma akbar prezz ta' granit isfar mibjugħ, ikkonsenjat, imwaħħal u ippolixjat fil-fond tal-attur kif dovut skond kont dokument AFE flimkien mal-imgħaxijat legali mill-preżentata ta' din il-kontro talba.

Bl-ispejjeż kontra l-istess attur Joseph Mifsud li huwa ngunt għas-subizzjoni, inklużi dawk tal-mandati kawtelatorji tas-sekwestru, impediment ta' safar u dak ta' qbid ppreżentati kontestwalment ma' din il-kontro talba.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-istess konvenuti nomine maħlufa minn Saviour Ellis.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet ta' l-attur għal din il-kontro-talba li biha eċċepixxa illi:

1. Illi t-talba tal-konvenuti nomine proposta fil-kontro-talba tagħhom hija infondata fil-fatt u fid-dritt u għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż kontra s-soċjeta' konvenuta stante li l-materjal fornit minnha lill-eċċipjenti kien fih difetti latenti li taw lok għall-azzjoni redhibitoria, liema azzjoni giet istitwita mill-istess eċċipjenti odjern u tat bidu għal dawn il-proċeduri ġudizzjarji.

2. salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur annessa ma' din in-nota ta' l-eċċezzjonijiet u minnu maħlufa.

Rat id-digriet tagħha tas-6 ta' Frar 1992 fejn innominat lill-A.I.C. David Pace bħala perit tekniku f'din il-kawża.

Rat ir-relazzjoni ta' l-istess perit ippreżentata fil-15 ta' Settembru 1992 u minnu maħlufa fis-16 ta' Frar 1993.

Rat id-digriet tagħha tat-3 ta' Frar 1994 fejn, fuq talba tal-konvenuti nomine għall-ħatra ta' periti perizjuri, innominat

Kopja Informali ta' Sentenza

lill-A.I.C. Fredrick Dublet, u lil Frank Abela u Maurice Meli Bugeja bħala periti addizzjonali.

Rat id-digriet tagħha ta' l-10 ta' Ottubru 1997 fejn irrevokat il-ħatra ta' dawn il-periti tekniċi, u nnominat minflokhom lill-A.I.C. Joseph Mizzi, lill-A.I.C. Amodeo Mifsud u lill-A.I.C. Albert Borg Costanzi.

Rat id-digriet tagħha tas-27 ta' Marzu 1998 fejn issostitwiet lill-A.I.C. Amodeo Mifsud bl-A.I.C. Keith Cole fl-istess inkarigu.

Rat id-digriet tagħha tat-18 ta' Gunju 2002 fejn issostitwiet lill-A.I.C. Keith Cole b'Joseph Azzopardi fl-istess inkarigu.

Rat id-digriet tagħha tat-2 ta' Awwissu 2002 fejn issostitwiet lil Joseph Azzopardi bl-A.I.C. Kenneth Zammit Endrich fl-istess inkarigu.

Rat ir-relazzjoni tal-periti addizzjonali l-A.I.C. Albert Borg Costanzi, l-A.I.C. Joseph Mizzi u l-A.I.C. Kenneth Zammit Endrich ipprezentata fit-23 ta' April 2004 u maħlufa mill-AIC Albert Borg Costanzi fis-6 ta' Lulju, 2005, mill-AIC Joseph Mizzi fit-3 ta' Lulju, 2009, u mill-AIC Kenneth Zammit Endrich fil-25 ta' Settembru, 2009.

Rat il-verbal tagħha tad-19 ta' Mejju 2009, fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda prodotti u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz taċ-ċitazzjoni tiegħu l-attur eżerċita l-azzjoni redibitorja biex jannulla kuntratt ta' bejgħ u appalt mogħti lill-konvenuti nomine sabiex jissuplixxu, jqiegħdu, jgħorku u jillustraw kwantita' ta' madum tal-granit li kellu jitqiegħed fir-residenza tiegħu f'H'Attard. Dan għamlu għaliex qed jallega illi dan il-madum kellu difetti moħbija li ma setgħax jinduna bihom qabel.

Għal din iċ-ċitazzjoni l-konvenuti nomine eċċepew fl-ewwel lok il-preskrizzjoni jew dekadenza ta' l-azzjoni billi din ma saritx fiż-żmien stipulat mil-liġi għal tali azzjoni. Jiċċdu li kien hemm xi difetti moħbija f'dan il-granit. Jikkontendu wkoll illi din l-azzjoni ma tistax tirnexxi għax l-attur ma setgħax jirritorna l-granit lilu mibjugħ u konsenjat, u għalhekk l-azzjoni li messha ġiet eżerċitata hija dik stimatorja u mhux ir-redibitorja.

Fil-kontro-talba tagħhom imbagħad l-istess konvenuti nomine qed jitolbu li l-attur jiġi kkundannat iħallashom il-bilanċ mill-prezz dovut għal dan il-bejgħ u appalt, għalliema talba l-attur jopponi għall-istess raġunijiet imqajma fiċ-ċitazzjoni tiegħu.

Ġara illi fis-27 ta' Frar 1988 sar ftehim bejn il-kontendenti biex il-konvenuti nomine jissuplixxu kwantita' ta' madum tal-granit isfar biex jitqiegħed fir-residenza ta' l-attur, jingħorok u jiġi illustrat minnhom. Il-prezz għal dan il-bejgħ u appalt kellu jkun ta' Lm3400.32¹ li minnhom tħallas depożitu akkont tal-prezz fis-somma ta' Lm1000.² Ix-xogħol beda jsir fil-bidu ta' Ġunju ta' wara u dam sejjer madwar ħmistax-il ġurnata. Wara li sar l-għorik l-attur nduna li kien hemm xi varjazzjonijiet fil-kulur f'uħud mill-madum supplit u lmentata dwar dan mal-konvenuti. Għal din ir-raġuni rrifjuta li jħallas il-bilanċ tal-prezz dovut u istitwixxa din il-kawża biex jitlob rexissjoni tal-kuntratt a bażi ta' l-*actio redhibitoria* u r-rifużjoni tal-pagament akkont li kien għamel. Il-konvenuti, kif ġia ntqal, da parti tagħhom intavolaw kontro-talba biex jitolbu l-bilanċ dovut.

L-ewwel perit tekniku rrelata li l-attur kellu raġun jilmenta għax "*il-granit imqiegħed fih difetti, liema difetti ma setgħux jiġu nnotati qabel ma sar il-lostru u tgħorik, u li d-difetti huma serji biżżejjed tant illi x-xogħol ma kienx jiġi ordnat li kieku kien possibbli li wieħed jara dawn id-difetti qabel ma saret l-ordni...*"³

---

¹ Ara statement Dok. SE a fol. 25 tal-process .

² ara statement a fol. 26 .

³ ara konkluzjonijiet peritali a fol. 72 .

Il-periti addizzjonali kienu ta' opinjoni diversa u nfatti kkonkludew illi: "... *l-konvenuti ma setgħux jiggarrantixxu illi kull konsenja tkun tixbah perfettament lill-kampjun, għalhekk waqt li jistqarru li dak li raw fil-pavimentazzjoni hemm varjazzjoni fil-kulur u fi sfumaturi ta' forma lineari ta' kulur iktar ċar iħossu li din hi ħaġa normali fil-granit u seta' biss jiġi evitat kwalora ssir ordni iktar kbira sabiex jista' jingħazel il-madum b'inqas sfumaturi u b'inqas varjazzjoni ta' kulur u dan biss jekk jitqiegħed illustrat.*

Illi waqt li veru li ċertu ammont ta' lega fuq il-wiċċ tal-madum inaqqas il-possibilita' li wieħed jara jekk għandux jiskarta dak li forsi ma jkunx aċċettabbli xorta b'tixrib b'ilma, wieħed jista' jistabilixxi qabel ma jitħalleb jekk hemmx tant varjazzjoni fil-kulur u kienx hemm tant sfumaturi...." ⁴

Bl-ewwel eċċezzjoni tagħhom għat-talbiet ta' l-attur, il-konvenuti qed jgħidu illi l-azzjoni attriċi hija perenta minħabba li ma saritx fiż-żmien konċess mill-liġi. Meta ġiet intavolata din iċ-ċitazzjoni iż-żmien li fih kellha ssir kawża bħal din, għal dak li jirrigwarda mobbli bħal ma għandna fil-każ in eżami, kien ta' xahar biss. Bl-emendi tal-1994,⁵ dan il-perijodu ġie estiż għal sitt xhur.⁶ Din il-Qorti taqbel mal-konvenuti nomine li l-perijodu applikabbli għall-każ odjern huwa dak ta' meta ġiet intavolata l-kawża u għalhekk dak ta' xahar minn meta jiġi skopert il-vizzju moħbi. F'dan is-sens ukoll hija l-ġurisprudenza in materja.⁷ Fil-każ tagħna ix-xogħol in kwistjoni kien qed isir fl-ewwel ħmistax-il ġurnata tax-xahar ta' Gunju 1988 u, skond ma jammetti l-konvenut Salvo Ellis stess, dam xi ħmistax-il jum biex jitlesta. L-attur jgħid li skopra l-allegati difetti tal-varjazzjoni fil-kulur f'uħud mill-madum,⁸ wara li kien sar l-għorik. Iċ-ċitazzjoni ġiet intavolata fit-30 ta' Gunju 1988, u għalhekk fi kwalunkwe każ saret żgur entro t-terminu konċess mil-liġi. L-ewwel eċċezzjoni qed tiġi għalhekk miċħuda.

⁴ ara rapport a fol. 308 .

⁵ Att XXVIII tal-1994 .

⁶ art. 1431 tal-kap. 16 .

⁷ ara Prim'Awla : Emanuel Fava vs Prof. John Mamo pro et noe.: 3.10.2003 fejn din il-kwistjoni ġiet diskussa b'mod elaborat .

⁸ ara ritratti Dokti. A sa I minnu esebiti a fol. 42.

L-istess pero' ma jistgħax jingħad fir-rigward tat-tielet eċċezzjoni li hija wkoll ta' natura preliminari. Il-konvenuti nomine jargumentaw illi f'dan il-każ l-azzjoni redibitorja ma setgħetx tiġi eżerċitata għax l-attur ma rritornax il-madam in kwistjoni lilhom qabel ma giet istitwita din il-kawża u l-anqas ma ddepożitah taħt l-awtorita' tal-Qorti, kif kien obligat li jagħmel skond ma gie stabilit kostantement mill-qrati tagħna. Infatti ingħad illi: "It-tieni punt li hu ta' ostakolu għall-azzjoni attriċi hi li, skond il-ġurisprudenza, biex kompratur jista' jirnexxi b'azzjoni redibitorja, m'għandux iżomm l-oġġett għandu, iżda għandu jirritorna l-oġġett lill-venditur jew jiddepożitah taħt l-awtorita' tal-Qorti. Iż-żamm tal-oġġett mill-kompratur huwa inkompatibbli ma' l-azzjoni intiża għar-rexissjoni tal-bejgħ. Kif qalet l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fil-kawża 'Busietta vs Borg Cardona' deċiża fis-6 ta' Ottubru 2000, 'il-kompratur ma kellux id-dritt li jibqa' jzomm l-oġġett f'idejh u jirrilaxxjah biss lill-venditur meta dan iroddlu l-prezz tiegħu. Hu kellu l-obbligu li, minufih appena jirrifjuta l-oġġett mibjugħ għaliex ikun irriskontra difetti latenti, li jagħti lura l-ħaġa lill-venditur.' Il-principju li l-azzjoni redibitorja ma tistax tintlaqa' meta x-xerrej jkun żamm għandu l-oġġett, gie aċċettat ukoll fil-kawża Vella vs Mifsud, deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ fit-2 ta' Novembru 1990 u fil-kawża Sammut vs Debono deċiża minn din il-Qorti fid-29 ta' Ottubru 1999, fost oħrajn."⁹

Imkien ma rrizulta li l-attur għamel xi ħaġa simili biex jissalvagwardja d-drittijiet tiegħu u għalhekk din l-eċċezzjoni hija ġustifikata u timmerita li tiġi milqugħa.

Minn naħa l-oħra, issa m'għandu jkun hemm ebda ostakolu sabiex tintlaqa' l-kontro-talba tal-konvenuti nomine. L-attur ma jiċċhadx li l-ammont kollu tal-kuntratt kien ta' Lm3400.32, li minnu hemm qbil li tħallas biss l-ammont ta' Lm1000 bħala depożitu akkont tal-prezz meta saret l-ordni. Id-difiża tiegħu għat-talbiet tal-konvenuti kienu d-difetti moħbija li allegatament kienu jeżistu fil-

---

⁹ Prim'Awla : Joseph Vella noe vs Anthony Migneco et noe : 9.06.2005; ara wkoll Appell : Apex Interiors Ltd. vs Martin Camilleri : 20.10.2004, u F. Zammit Automobiles Ltd. vs Charles bezzina : 30.06.2003

Kopja Informali ta' Sentenza

madum lilu mibjugħ u konsenjat. Imma kif inhu magħruf tali difiża ma tistax tingieb sempliċement per via di eċċezzjoni, imma trid issir kawża *ad hoc*, kif fil-fatt għamel l-attur. Billi pero' il-kawża ta' l-attur hija għar-raġunijiet hawn fuq mogħtija destinata li tfalli, jiġi li l-konvenuti nomine huma ntitolati għall-bilanċ ta' Lm2400.32 minn dan il-prezz.

Għal dawn il-motivi tiddeċidi:

(a) dwar iċ-ċitazzjoni billi, filwaqt illi tilqa' t-tielet eċċezzjoni, u fiċ-ċirkostanzi tiddikjara l-azzjoni ta' l-attur mhux sostenibbli, tillibera lill-konvenuti mill-osservanza tal-ġudizzju; bl-ispejjeż kontra l-attur; u

(b) dwar il-konto-talba, billi filwaqt illi tiċċhad l-eċċezzjonijiet ta' l-attur, tilqa' t-talba tal-konvenuti nomine u tikkundanna lill-attur sabiex iħallashom is-somma ta' Lm2400.32, ekwivalenti illum għal ħamest'elef ħames mija tnejn u disgħin euro u ħamsa u sebgħin ċenteżmu (EUR5592.75), rappreżentanti bilanċ minn somma akbar dovut bħala prezz ta' granit isfar mibjugħ, ikkonsenjat, mwaħħal u ippolixjat fil-fond ta' l-attur, bl-imgħaxijiet legali mill-preżentata ta' din il-kontro-talba sad-data tal-pagament effettiv; u bl-ispejjeż kontra l-attur ukoll.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----